

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 decembrie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar și cel suplimentar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, declarat de avocatul Ciuchitu Vitalie în numele inculpatului

Țenu Spiridon xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 02.09.2014 - 27.10.2015;
2. Instanța de apel: 01.12.2015 - 16.03.2016;
20.12.2016 - 21.03.2017;
3. Instanța de recurs: 31.05.2016 - 15.11.2016;
15.06.2017 - 20.12.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 27 octombrie 2015, Țenu Spiridon a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

2. Pentru a pronunța sentința instanța a constatat că Țenu Spiridon a fost învinuit de faptul că, în perioada anului 2011-2012, în xxxxxxxxx, acționând în mod sistematic și intenționat, a agresat-o fizic prin aplicarea loviturilor cu palmele și pumnii peste diferite regiuni ale corpului pe soția sa, Țenu Zinaida.

Așa, în luna august 2012, Țenu Spiridon, aflându-se la domiciliu, în s.Pogănești, a agresat-o pe Țenu Zinaida verbal și fizic aplicându-i multiple lovituri cu mâinile peste diferite regiuni ale corpului.

Ulterior, la 26 septembrie 2012, în jurul orelor 09.00- 12.00, Țenu Spiridon i-a aplicat multiple lovituri peste diferite părți ale corpului și a sugrumat-o pe Țenu Zinaida, decesul căreia a survenit, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală, în rezultatul asfixiei mecanice-sugrumare, care se confirmă prin echimozele și excoriațiile pe gât, echimozele pe corp, membre, infiltrări sangvine multiple în țesuturile moi ale gâtului, spatelui, toracelui, țesuturilor abdomenului.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui S.Țenu în baza art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal la 10 ani închisoare, în penitenciar de tip închis, pe motiv că instanța nu a dat apreciere corespunzătoare declarațiilor martorilor V.Călugăreanu, M.Beiu, D.Olednic, A.Hatman, precum și raportului șefului de post al s.Pogănești din 02.10.2012, informației parvenite de la serviciul 902, procesului-

verbal de cercetare la fața locului din 26.09.2012 cu anexa fototabel, raportului de examinare medico-legală nr.190/C din 27.09.2012, rapoartelor de expertiză medico-legală nr.270/D din 26.11.2012, nr.89/D din 21.03.2013, nr.78/D din 05.08.2013, probe care demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate; - instanța incorect a reținut că lipsesc plângeri înregistrate la administrația publică locală sau poliție cu privire la acțiunile violente aplicate de către inculpat împotriva soției; - instanța eronat și-a întemeiat soluția pe declarațiile lui V.Țenu, care este fratele inculpatului și acestea urmau a fi apreciate critic, fiind date cu scopul de a-l eschiva pe inculpat de răspunderea penală, respectiv incorect a reținut că inculpatul la momentul omorului soției nu s-a aflat acasă; - instanța nu a luat în considerație declarațiile lui I.Ungureanu, care a relatat că distanța de la locul de muncă până la domiciliul inculpatului este aproximativ de 10-15 minute și că nu poate spune exact dacă S.Țenu pe parcursul zilei când a fost depistată decedată soția lui, a fost ori nu acasă, deoarece au fost momente când acesta nu se afla în vizorul lor câte o oră și mai mult de o oră.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2016, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de procuror.

Instanța de apel a indicat că prima instanță, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art.101, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la achitarea inculpatului S.Țenu de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal.

Astfel, s-a conchis că probele prezentate în sprijinul învinuirii nu dovedesc cert că anume inculpatul a comis infracțiunea imputată și că decesul victimei Z.Țenu a survenit ca urmare a acțiunilor acestuia, or, nici unul din martorii audiați nu cunosc nimic despre momentul decesului victimei, nu cunosc dacă decesul a survenit în urma acțiunilor inculpatului sau a unui terț și nu au văzut personal ca inculpatul să fi manifestat vre-o agresiune în raport cu victima, astfel de informații aceștia cunoscându-le numai din cuvintele victimei.

La fel, instanța a menționat că, declarațiile martorilor referitor la existența unor certuri între S.Țenu și Z.Țenu pe motivul abuzului de către aceasta din urmă a băuturilor alcoolice, precum și existența unor amenințări anterioare de omor a victimei, nu dovedește că inculpatul și-a realizat amenințările manifestate față de soție și că anume el a omorât-o pe aceasta.

5. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul care, invocând temeiul de drept prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și anume asupra tuturor probelor cercetate în ședința de judecată, de rând ce partea acuzării a prezentat suficiente probe, care confirmă vinovăția lui S.Țenu în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal, însă instanța nu le-a apreciat corespunzător, menținând sentința de achitare.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 15 noiembrie

2016, a fost admis recursul ordinar declarat de către procuror, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În procesul de examinare a legalității deciziei instanței de apel, prin prisma celor invocate în recursul declarat de către procuror, instanța de recurs a constatat că motivele invocate de către acesta sunt întemeiate, deoarece instanța de apel nu a dat apreciere obiectivă tuturor probelor prezentate de partea acuzării, și anume declarațiilor martorilor Gh.Danu, A.Hatman, I.Hatmanov, P.Codreanu, D.Olednic, I.Ungureanu, rapoartelor de expertiză medico-legală nr.270/D din 26.11.2012 și 78/D din 05.08.2013, precum și faptului din care cauză S.Țenu nu a plecat în ziua de 26.09.2012 să i-a prânzul acasă, cu toate că până la ziua nominalizată permanent pleca, locuind în apropiere; care a fost motivul de a se deplasa la serviciu mai devreme, în cazul în care începeau lucru la ora 09.00; care a fost necesitatea inculpatului de a veni acasă cu careva persoane, în cazul în care a fost invitat de V.Țenu la el acasă să servească un pahar de vin, astfel că pripit și-a motivat soluția de menținere a achitării inculpatului, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de acesta, ceea ce contravine prevederilor art.417 alin.(1) pct.7) și 8) Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Țenu Spiridon a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal (red.2012) la 5 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

7.1. Instanța de apel a constatat că Țenu Spiridon, în perioada anului 2011-2012, în s.Pogănești, r-nul Hîncești, acționând în mod sistematic și intenționat a agresat-o fizic prin aplicarea loviturilor cu palmele și pumnii peste diferite regiuni ale corpului pe soția sa, Țenu Zinaida.

Așa, în luna august 2012, Țenu Spiridon, aflându-se la domiciliu în s.Pogănești, a agresat-o pe Țenu Zinaida verbal și fizic aplicându-i multiple lovituri cu mâinile peste diferite regiuni ale corpului.

Ulterior, la 26 septembrie 2012, în jurul orelor 09.00 - 12.00, Țenu Spiridon i-a aplicat multiple lovituri peste diferite părți ale corpului și a sugrumat-o pe Țenu Zinaida, decesul căreia a survenit, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală, în rezultatul asfíxiei mecanice-sugrumare, care se confirmă prin echimozele și excoriațiile pe gât, echimozele pe corp, membre, infiltrații sangvine multiple în țesuturile moi ale gâtului, spatelui, toracelui, țesuturilor abdomenului.

În motivarea concluziei date instanța de apel, la cererea acuzatorului de stat, audiind suplimentar inculpatul S.Țenu, martorii A.Hatman, P.Codreanu, respectiv verificând și cercetând și restul probelor administrate în cauză și anume, declarațiile succesoriului legal al părții vătămate I.Gatman, a martorilor G.Țenu, Gh.Danu, I.Hatmanov, M.Beiu, I.Ungureanu, D.Olednic, E.Ungureanu și V.Călugăreanu, care au relatat:

- I.Gatman, că nu cunoaște circumstanțele cauzei, deoarece despre faptul că sora sa a fost sugrumată a aflat de la G.Gatman, fiindu-i cunoscut doar faptul că victima făcea abuz de băuturi alcoolice și deseori între ea și soțul acesteia se iscau certuri;

- A.Hatman, care și-a susținut declarațiile date la urmărirea penală și în prima instanță, afirmând că relația în familia Țenu era tensionată, deseori existau certuri și se întâmpla ca inculpatul o batea pe Z.Țenu, conflictele în familie se iscau din motiv că victima făcea abuz de băuturi alcoolice și ultima s-a plâns de mai multe ori de acțiuni de violență din partea inculpatului și că o amenința cu moartea, aceasta de multe ori avea echimoze, înnopta la vecini din motivul violenței în familie. Dânsa, ca primar, discuta cu inculpatul și o perioadă de timp în familie era liniște. Prin luna august Z.Țenu a venit la ea și s-a plâns că inculpatul o bate și o amenință cu moartea, ulterior discutând cu acesta, dânsul a spus că s-a săturat de soție fiindcă face abuz de alcool și o va ucide într-o zi;

- P.Codreanu, care în instanța de apel a declarat că nu cunoaște și nu a văzut ca inculpatul să o bată pe victimă, dar aceasta de multe ori s-a plâns de acțiuni de violență din partea inculpatului, de multe ori dânsa avea echimoze, plângea și zicea că inculpatul are amantă. La urmărirea penală și în prima instanță martorul dat a declarat că, în familia Țenu permanent era ceartă, pe motiv că victima făcea abuz de băuturi alcoolice, în timpul certei inculpatul o batea pe Z.Țenu și aceasta îi arăta vânătăile cauzate de soț. În ziua când a decedat victima, dânsa nu s-a aflat acasă, ulterior a aflat că aceasta a fost sugrumată, de către cine nu cunoaște, dar la ciudă inculpatul putea face așa ceva, declarații pe care instanța le-a apreciat ca veridice, deoarece coroborează cu declarațiile celorlalți martori audiați în ședințele de judecată și cu probele scrise, iar declarațiile date în instanța de apel, precum că nu cunoaște și nu a văzut ca inculpatul să o bată pe victimă, le-a apreciat critic;

- G.Țenu, care a explicat că în ziua de 26.09.2012, pe la ora 20.00, de la S.Țenu, care a venit la ea, a aflat că soția acestuia a decedat, cunoștea că victima făcea abuz de băuturi alcoolice și de mai multe ori a văzut-o cu vânătăi pe corp;

- Gh.Danu, care a relatat că între soții Țenu deseori existau certuri și inculpatul o batea pe soție, deoarece dânsa făcea abuz de băuturi alcoolice;

- I.Hatmanov, care a menționat că S.Țenu deseori o batea pe Z.Țenu și o amenința că o va ucide, motivul certurilor din familie era abuzul băuturilor alcoolice din partea victimei. Un caz similar a avut loc în luna august 2012, când victima a venit la el cu vânătăi pe tot corpul, comunicându-i că soțul o bate și o amenință că o va ucide, el zicându-i să se adreseze la primărie. Astfel de cazuri deseori aveau loc în familia lor și consideră că victima a fost omorâtă de inculpat, deoarece el deseori spunea că o va ucide, fiindcă victima nu avea dușmani;

- I.Ungureanu, care a relatat că S.Țenu lucra împreună cu el și D.Olednic la construcția casei lui D.Țenu, doar că separat de ei, nu cunoaște ce relație era în familia acestora, iar în ziua când a fost depistat cadavrul victimei, la masă S.Țenu nu a plecat acasă, ca de obicei. Lucrul îl începeau la ora 09.00, însă în acea zi S.Țenu venise la ora 08.30;

- D.Olednic, care a lămurit că nu îi este cunoscută relația din familia Țenu, lucra împreună cu inculpatul la construcția casei lui D.Țenu, doar că acesta lucra separat de ceilalți lucrători, la ora mesei dânsul permanent pleca acasă să eie masa, și numai în ziua când victima a fost găsită moartă, inculpatul nu a plecat la masă acasă, domiciliul lui S.Țenu de la locul unde ei lucrau se află la o distanță de aproximativ 10-15 minute;

- E.Ungureanu, care a afirmat că nu îi este cunoscută relația familială a inculpatului, însă deseori a văzut-o pe Z.Țenu în stare de ebrietate și din acest motiv inculpatul o bătea;

- V.Călugăreanu, care a comunicat că de la locuitorii satului cunoaște că relațiile în familia Țenu erau tensionate, din cauză că Z.Țenu consuma băuturi alcoolice, soțul o maltrata, însă din discuția cu ultimul, acesta a negat faptul dat, iar pe parcursul anului 2011 și pînă la ziua decesului, nimeni nu s-a adresat cu plângeri la organul de poliție, victima nu avea relații amoroase cu alți bărbați și nici dușmani nu avea;

și probele scrise - raportul procurorului G.Clevadî privind depistarea cadavrului lui Z.Țenu, certificatul medical nr.197 din 27.09.2012 de constatare a decesului lui Z.Țenu, informația 902, din care rezultă că S.Țenu a anunțat poliția despre moartea soției, procesul-verbal din 26.09.2012 de cercetare la fața locului - gospodăria lui S.Țenu cu anexă foto, rapoartele de examinare medico-legală nr.190/C, 270/D din 26.09.2012, 89/D din 21.03.2013, 78/D din 05.08.2013, prin care s-a constatat că moartea lui Z.Țenu a survenit în urma asfixiei mecanice-sugrumării cu mâinile, la examinarea externă a căreia s-au depistat în jurul la 30 de localizări de leziuni corporale, care în complet sunt semne de luptă și apărare cu includerea semnelor de asfixie-mecanică și că toate vătămarile corporale depistate pe cadavru au fost produse intravital într-o perioadă scurtă de timp unele față de altele, cu nu mai mult de 30-40 minute pînă la deces, localizarea leziunilor corporale la diferite niveluri ale corpului și pe diferite suprafețe neagă formarea lor totală la cădere și nu sunt caracteristice cu mîna proprie, care sunt vitale.

Apresiasi fiecare probă prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța a constatat că cert s-a demonstrat vinovăția lui S.Țenu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal, după semnele calificative - violență în familie, adică acțiunea intenționată manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra altui membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu decesul victimei.

Respectiv, instanța, reținând probele sus-menționate, a respins afirmațiile inculpatului privind nevinovăția sa și că decesul lui Z.Țenu a survenit în urma încercării acesteia de a vomita, fiind în stare de ebrietate, indicând că acestea se combat prin ansamblul probator administrat, din care rezultă că moartea părții vătămate a fost una violentă, fapt dovedit prin rapoartele de expertiză medico-legală, potrivit cărora decesul acesteia a survenit în urma asfixiei mecanice-sugrumării cu mâinile și că cele 30 de leziuni depistate, demonstrează că ele nu puteau fi provocate prin cădere, dar prin aplicarea violenței asupra victimei.

Totodată, instanța de apel a apreciat critic declarațiile martorilor V.Țenu, M.Țenu și V.Codreanu, deoarece aceștia sunt în relații de rudenie cu inculpatul, astfel încât dâșii au dat declarații în favoarea și apărarea inculpatului pentru a nu fi tras la răspundere penală și, ca neveride declarațiile martorului V.Cîrjan, deoarece vin în contradicție cu declarațiile celorlalți martori, care în unanimitate au confirmat faptul că în familia Țenu erau foarte des conflicte, în cadrul cărora S.Țenu o maltrata pe soția sa Z.Țenu.

Subsidiar, instanța de apel, reținând declarațiile martorilor I.Ungureanu și D.Olednic, din care rezultă că inculpatul în ziua decesului soției sale a manifestat un comportament neobișnuit și neordinar, deoarece a mers la muncă mai devreme decât o făcea de obicei și nu a mers la pauza de masă acasă să i-a prânzul, în pofida faptului că în fiecare zi lua masa acasă, iar la sfârșitul zilei de muncă, primind invitație de a merge la fratele său acasă, dimpotrivă a insistat ca acesta să meargă la el acasă, a conchis că afirmația inculpatului privind nevinovăția sa în omorul soției, este declarativă.

Respinsă a fost de instanța de apel și alegația apărării, precum că la administrația publică locală și la poliție lipsesc plângeri referitor la acțiunile violente aplicate de către inculpat față de soția sa, pe când prin declarațiile martorului V.Călugăreanu, care este inspector de sector în localitate, se atestă că se cunoștea despre faptul că în familia Țenu erau frecvente certurile din cauza consumului abuziv de alcool de către Z.Țenu, iar S.Țenu o maltrata, cât și din declarațiile lui A.Hatman, rezultă că partea vătămată des se plângea că inculpatul permanent o bătea.

Reținând cele menționate supra, instanța de apel a concluzionat că prima instanță nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, eronat a apreciat declarațiile martorilor și probele administrate în cauză, și greșit a ajuns la concluzia de achitare a inculpatului, or, la caz s-a dovedit indubitabil existența componentei infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal în acțiunile inculpatului, vinovăția acestuia fiind dovedită în afara oricăror dubii.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel, ținând cont de prevederile art.6, 7, 16, 61, 75-77, 78 Cod penal, de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor deosebit de grave, de persoana celui vinovat, care se caracterizează satisfăcător la locul de trai, este scandalagiu, agresiv, nu este angajat în câmpul muncii, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală, precum și de influența pedepsei asupra corectării și reeducării inculpatului, a conchis că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar prin stabilirea unei pedepse cu închisoarea.

8. Împotriva deciziei date, la 31 mai 2017, a declarat recurs ordinar avocatul V.Ciuchitu în numele inculpatului S.Țenu care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel la examinarea cauzei nu a respectat prevederile art.419 Cod de procedură penală și după o sentință de achitare nu a audiat din nou martorii acuzării și nu a administrat probe noi ce ar dovedi vinovăția inculpatului, prin ce a încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil; - instanța de apel și-a întemeiat soluția pe probe din care nu rezultă legătura causală dintre acțiunile inculpatului și decesul victimei, dar pe constatarea unor relații tensionate în familia acestora, pretinsele certuri și bătăi, pe care instanța le-a considerat ca motiv al infracțiunii; - nu a stabilit instanța momentul săvârșirii infracțiunii, perioada de timp și locul aflării inculpatului; - verbalizarea intenției de a omorâ soția reprezintă un element important al probațiunii, dar această probă trebuie să fie în coroborare cu alte probe care ar confirma în mod direct legătura dintre acțiunile inculpatului și survenirea decesului soției; - instanța de apel și-a întemeiat soluția pe declarațiile martorilor, prin care nicidecum nu se demonstrează și nu se probează vinovăția inculpatului, fiindcă nici unul din aceștia nu au

comunicat că ar fi văzut cum inculpatul aplica violență față de partea vătămată; - incorect instanța a dat apreciere declarațiilor lui P.Codreanu, V.Codreanu, M.Țenu, P.Țenu, V.Țenu, V.Cîrjan și S.Țenu, pe când acestea denotă nevinovăția inculpatului, luând în considerație faptul că legătura de rudenie în speță nu poate fi reținută ca motiv de discreditare a declarațiilor martorului; - instanța nu a apreciat niciunul din declarațiile martorilor M.Beiu, I.Ungureanu referitor la perioada de timp, din care rezultă că la ora 07.45, M.Beiu a tăiat lemne împreună cu inculpatul în ograda ultimului, la 08.30 deja era la serviciu, iar reieșind din faptul că distanța până la locul de lucru este de 10-15 minute, rezultă că la ora 08.15 minute acesta a fost plecat de acasă, pe când din raportul de expertiză se deduce că decesul a survenit peste o perioadă de timp după cauzarea vătămarilor corporale.

La 19 decembrie 2017, avocatul V.Ciuchitu în numele inculpatului, a declarat recurs suplimentar, în care invocă că din probele acușării nu poate fi stabilit cu certitudine momentul decesului, acesta a fost stabilit cu aproximație, după cum reiese din raportul de expertiză medico-legală, ceea ce contravine constatării făcute de instanța de apel și reprezintă un dubiu rezonabil ce urmează a fi interpretat în favoarea inculpatului; - instanța nu a dat apreciere raportului de expertiză medico-legală nr.270/D, din care rezultă posibilitatea că omorul putea fi săvârșit în cadrul unei constrângeri violente la săvârșirea unui raport sexual forțat de către o altă persoană decât inculpatul..

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar și cel suplimentar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, care a solicitat dispunerea inadmisibilității recursului fiind vădit neântemeiat, Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului ordinar din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de avocatul V.Ciuchitu la 31 mai 2017.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru repararea erorilor de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile stipulate în acest articol.

Drept temei pentru recurs avocatul în numele inculpatului invocă prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde pe care se întemeiază soluția sau motivarea soluției contrazice dispozitivului ori nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Colegiul constată că motivul invocat de recurent nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, poate administra, la cererea părților, orice probe noi, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar, deoarece judecarea apelului provoacă un control integral, atât în fapt, cât și în drept, de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

Ținând seama de aceste prevederi, Colegiul penal constată că instanța de apel a fost în drept și, de fapt, întemeiat a dispus casarea hotărârii primei instanțe, iar cercetând și verificând minuțios toate probele administrate în cauză, a ajuns la concluzia de vinovăție a inculpatului S.Țenu în comiterea infracțiunii incriminate, motivându-și detaliat și clar soluția adoptată, expunându-se argumentat din care motiv urmează a fi casată soluția primei instanțe, și anume că aceasta nu a dat o apreciere obiectivă probelor administrate și nu a motivat de ce respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

Instanța de recurs reține că, argumentele de bază invocate de recurent în recurs se referă la faptul că instanța de apel a apreciat eronat probele și neîntemeiat a stabilit că inculpatul a aplicat violență față de partea vătămată, care a dus la decesul acesteia, concluzii care sânt bazate pe presupuneri.

Colegiul penal reține că instanța de apel, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală, pe care suplimentar și minuțios le-a verificat în ședința de judecată, precum probele materiale, cărora le-a dat o apreciere justă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect a concluzionat asupra vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal, încadrarea juridică a acțiunilor acestuia fiind justă.

Din conținutul deciziei rezultă că această concluzie s-a tras în urma audierii din nou în instanța de apel a inculpatului S.Țenu, a martorilor A.Hatman și P.Codreanu, precum și în urma verificării prin citire în ședința de judecată a declarațiilor succesorului legal al părții vătămate I.Gatman, a martorilor G.Țenu, Gh.Danu, I.Hatmanov, M.Beiu, I.Ungureanu, D.Olednic, E.Ungureanu, V.Călugăreanu și actele cauzei - raportul procurorului G.Clevadî privind depistarea cadavrului lui Z.Țenu, certificatul medical nr.197 din 27.09.2012 de constatare a decesului lui Z.Țenu, informația 902, din care rezultă că S.Țenu a anunțat poliția despre moartea soției, procesul-verbal din 26.09.2012 de cercetare la fața locului - gospodăria lui S.Țenu cu anexă foto, rapoartele de examinare medico-legală nr.190/C, 270/D din 26.09.2012, 89/D din 21.03.2013, 78/D din 05.08.2013 în privința lui Z.Țenu, probe care sunt detaliat descrise în textul deciziei instanței de apel, cât și la pct.4 al prezentei decizii, pe care instanța de recurs, fără a le reitera, le însușește sub aspectul stării de fapt reținute.

În contextul acestui material probator, Colegiul penal conchide că instanța de apel corect a stabilit că inculpatul se face vinovat de comiterea infracțiunii imputate, iar starea de fapt corespunde sub toate aspectele împrejurărilor ce rezultă din mijloacele de probă, ce au fost reținute întru confirmarea vinovăției lui S.Țenu comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit.c) Cod penal.

Probatoriul administrat confirmă pe deplin existența și săvârșirea de către inculpat a infracțiunii reținute în sarcina lui, atât sub aspectul laturii obiective, cât și a celei subiective, deoarece cert s-a constatat că inculpatul permanent aplica violența fizică față de soția sa, de mai multe ori a exprimat amenințări cu omorul, iar decesul victimei, după cum rezultă din raportul de expertiză medico-legală, a survenit în urma asfixiei mecanice-sugrumării cu mâinile.

Astfel, se constată că în cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii, inclusiv vinovăția inculpatului, după cum rezultă din decizia instanței

de apel, care s-a pronunțat asupra circumstanțelor de fapt și și-a motivat concluzia prin cumulul de probe pertinente și concludente, administrate pe parcursul judecării cauzei și ulterior apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, în mod obiectiv.

Prin urmare, argumentele recurentului, precum că inculpatul nu a comis infracțiunea pentru care a fost recunoscut vinovat, sunt neîntemeiate și contravin materialelor din dosar, iar nerecunoașterea vinovăției de către acesta nu echivalează cu achitarea lui, de vreme ce există probe pertinente și concludente care, în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, dovedesc cu certitudine vinovăția lui în săvârșirea infracțiunii imputate.

În sensul celor reținute, Colegiul penal menționează că teoria dreptului procesual penal după legătura lor cu obiectul probatoriu clasifică probele în probe directe și indirecte.

Probe directe sunt cele care dovedesc în mod nemijlocit vinovăția ori nevinovăția inculpatului (ca exemplu, reținerea infractorului, declarația martorului ocular și altele).

Probe indirecte sunt cele care nu furnizează informații de natură a dovedi în mod direct vinovăția sau nevinovăția făptuitorului, însă pot conduce la anumite concluzii coroborate cu alte probe directe sau și indirecte.

La fel, la probarea vinovăției pot fi utilizate și așa-numitele „probe ale comportamentului” și anume: date cu privire la comportamentul făptuitorului și victimei, relațiile între ei - mijloacele și uneltele infracțiunii - caracterul rănilor. Fiecare din aceste fapte la rândul lor poate fi constatat cu ajutorul altor probe indirecte în raport cu faptul.

Prin urmare, instanța de apel, reținând declarațiile succesoriului legal al părții vătămate I.Gatman, a martorilor G.Țenu, Gh.Danu, I.Hatmanov, M.Beiu, I.Ungureanu, D.Olednic, E.Ungureanu, V.Călugăreanu, inclusiv și comportamentul inculpatului descris de martori atât până, cât și în ziua săvârșirii infracțiunii, că relațiile în familia acestuia nu erau prea bune, din motiv că victima făcea abuz de băuturi alcoolice, că inculpatul deseori aplica forța fizică față de soție și o amenința cu omorul, iar în ziua comiterii faptei a venit la serviciu mai devreme ca de obicei, nu a plecat acasă la ora de masă, deși în fiecare zi lua prânzul acasă, iar seara după serviciu a refuzat să plece la fratele său insistând ca acesta să meargă la el acasă, just a conchis că toate aceste împrejurări coroborate una cu alta, confirmă faptul că anume inculpatul a comis fapta imputată. Mai mult că, din declarațiile martorilor sus menționați s-a constatat că victima nu avea careva dușmani, dimpotrivă aceasta permanent era maltrată de inculpat, deseori avea vânătăi, înnopta la vecini, se plângea că este bătută de soț și că acesta o amenință cu moartea.

Totodată, Colegiul penal constată că recurentul critică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel, considerând-o ca necorespunzătoare circumstanțelor de fapt ale cauzei, însă aceste argumente nu pot fi reținute, deoarece, conform art.101 alin.(2) Cod de procedură penală, la faza judecării cauzei instanța de judecată apreciază probele conform propriei convingeri formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Mai mult, recurentul dă apreciere probelor conform propriei opinii și le interpretează din punctul său de vedere, pe când instanța a verificat probele după

veridicitatea acestora, adică corespunderea datei de fapt examinată cu realitatea pe care o probează această dată, și în partea descriptivă a deciziei și-a motivat soluția privind vinovăția inculpatului.

De asemenea, Colegiul penal consideră neântemeiată afirmația părții apărării, precum că nu a fost stabilit momentul săvârșirii infracțiunii, perioada de timp și locul aflării inculpatului, deoarece instanța de apel a constatat că perioada de timp în care a avut loc fapta este cuprinsă între orele 09.00-12.00, iar inculpatul în acea zi s-a aflat la construcția casei lui D.Țenu, care este amplasată în apropiere de casa sa, și care pe parcursul zilei avea posibilitatea de a se deplasa acasă, după cum rezultă din declarațiile martorilor I.Ungureanu și D.Olednic, care au declarat că într-adevăr inculpatul lucra la construcția casei, doar că separat de ei, și au fost situații când ei nu l-au văzut, acesta neaflându-se în vizorul lor câte o oră - o oră și jumătate.

Lipsit de temei este și afirmația recurentului, precum că instanța nu a dat apreciere declarațiilor martorilor M.Beiu, I.Ungureanu și raportului de expertiză din care se deduce că decesul victimei a survenit peste o perioadă de timp după cauzarea vătămarilor corporale, pe când instanța de apel a dat apreciere declarațiilor martorului M.Beiu, care a indicat că în ziua când victima a fost depistată decedată, a fost la inculpat acasă, unde până la ora 07.45 împreună au tăiat lemne și că pe la ora 09.00 a revenit pentru a i se achita bani pentru lucru făcut, dar strigând la poartă, nu a ieșit nimeni, precum și declarațiilor martorului I.Ungureanu, care a relatat că inculpatul nu era permanent în vizorul său, câte o oră - o oră și jumătate, iar potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.78/D din 05.08.2013, s-a constatat că decesul lui Z.Țenu a survenit cu nu mai mult de 24 de ore până la momentul efectuării autopsiei, adică între orele 09.00-12.00. Totodată, prin acest raport de expertiză medico-legală s-a constatat că toate vătămarile corporale depistate pe cadavru au fost produse intravital într-o perioadă scurtă de timp unele față de altele, cu nu mai mult de 30-40 minute până la deces.

Declarativ este și argumentul avocatului, precum că instanța de apel la examinarea cauzei nu a respectat prevederile art.419 Cod de procedură penală și după o sentință de achitare nu a audiat din nou martorii acuzării și nu a administrat probe noi ce ar dovedi vinovăția inculpatului, ceea ce constituie o încălcare a dreptului acestuia la un proces echitabil, deoarece la aplicarea de către instanța de apel a prevederilor art.415 alin.(1) pct.2) și art.419 din Codul de procedură penală, termenul „rejudicare” nu desemnează o nouă desfășurare, de la început, a întregii activități procesuale ce este îndeplinită de prima instanță, ci doar efectuarea unor acte procesuale care nu au fost legal îndeplinite sau care sunt necesare, dar nu au fost efectuate de prima instanță.

Într-adevăr, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar, în temeiul căruia fusese achitat în primă instanță, în cazul dat instanța de apel *urmează să procedeze la o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a anumitor martori ai acuzării solicitați de părți* (hotărârile CEDO Popovici vs Moldova din 27.11.2007, Dănila vs România din 08.03.2007).

După cum rezultă din actele cauzei, instanța de apel a respectat dreptul inculpatului la un proces echitabil, cât și principiul contradictorialității în procesul

penal, deoarece a audiat din nou inculpatul, martorii A.Hatman, P.Codreanu, a dat citire declarațiilor succesivului legal al părții vătămate I.Gatman, din motiv că acesta a depus cerere, solicitând examinarea cauzei în lipsa sa, a martorului I.Ungureanu care, potrivit raportului Șefului IP Hîncești, L.Luca, este plecat la muncă peste hotarele țării, și din motiv că partea apărării nu a solicitat audierea a cărorva martori atât din partea apărării, cât și a acuzării, instanța de apel, la solicitarea procurorului a cercetat suplimentar probele administrate de prima instanță, prin citirea lor în ședința de judecată și anume, declarațiile martorilor A.Hatman, P.Codreanu, G.Țenu, G.Danu, I.Hatmanov, M.Bei, E.Ungureanu, D.Olednic, V.Călugăreanu, la care atât inculpatul, cât și avocatul întrebări și completări nu au avut, considerând posibilă finalizarea cercetării judecătorești.

Deci, analizând materialele cauzei și hotărârea instanței de apel atacată, instanța de recurs consideră că, în speța examinată, nu au fost constatate erori de drept, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate.

Decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului acuzării, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Cu referire la recursul avocatului V.Ciuchitu declarat la 19.12.2017.

Colegiul penal constată că, cu excepția căii ordinare de atac - recursul ordinar, legea procesual penală nu face careva mențiuni referitor la declararea suplimentară a recursului ordinar și nu stabilește alte termene pentru actele suplimentare, decât cele prevăzute la art.422 Cod de procedură penală.

Astfel, în cazul în care, persoanele menționate în dispoziția art.421 Cod de procedură penală, care au declarat în termen recurs ordinar, iar ulterior au depus recursuri suplimentare, acestea se vor considera ca depuse în termen, dacă ele se încadrează în termenul de 30 zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Potrivit art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Momentul de la care începe să decurgă termenul de atac este riguros precizat de lege data pronunțării deciziei, iar depășirea acestui termen duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

Reținând faptul că avocatul V.Ciuchitu a depus recurs suplimentar la data de 19.12.2017, adică după expirarea termenului legal de 30 zile prevăzut de art.422 Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, ca fiind declarat peste termen.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.2), 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neântemeiat sau declarat peste termen.

În acest context, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat la 31.05.2017 de avocatul V.Ciuchitu în numele inculpatului

S.Țenu, ca fiind vădit neîntemeiat, iar cel declarat suplimentar la 19.12.2017, ca fiind declarat peste termen.

10. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Ciuchitu Vitalie în numele inculpatului Țenu Spiridon, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, în cauza penală în privința lui Țenu Spiridon, ca fiind vădit neîntemeiat și a recursului suplimentar declarat la 19 decembrie 2017, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 ianuarie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu